

רע"פ 9460/16 - דניאל ברוך גרנבי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 9460/16

לפני: המבקש:
כבוד השופט א' שהם
דניאל ברוך גרנבי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 27.10.2016, בעפ"ג 44385-05-16, שניתן על ידי כב' השופטים: י' נועם - סג"נ; ר' פרידמן-פלדמן; ו-מ' בר-עם

בשם המבקש: עו"ד מאיה ברקאי

בשם המשיבה: עו"ד בת עמי ברוט

החלטה

1. לפניי בקשת ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 27.10.2016, בעפ"ג 44385-05-16, שניתן על-ידי כב' הרכב השופטים: י' נועם - סג"נ; ר' פרידמן-פלדמן; ו-מ' בר-עם. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' קורנהאוזר), בת"פ 51623-01-15 מיום 7.4.2016.

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו, ב-4 אישומים שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן, כאשר כל פרט אישום כולל שתי עבירות כדלקמן: התפרצות למקום מגורים כדי לבצע עבירה, לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וגניבה בידי עובד ממעבידו, לפי סעיף 321 לחוק העונשין.

בחלק הכללי של כתב האישום נמסר, כי בתקופה הרלבנטית עבד המבקש כמאבטח מחוץ לביתו של שר הבינוי, ביישוב כפר אדומים. המבקש היה מוצב בביתן מחוץ לבית, ונאסר עליו להיכנס לבית השר, אלא בעתות חירום "ולצורך כך הושאר מפתח בעמדת השמירה". בכל אחד מהאישומים נטען, כי המבקש התפרץ לבית השר בעת שהיה במשמרת, וגנב מתוכו רכוש. על פי האישום הראשון, מספר חודשים עובר ליום 25.1.2015, התפרץ המבקש לבית ונכנס לחדר השינה של הגב' חגית אריאל הכהן (להלן: המתלוננת), וגנב מתוך ארנק שהיה בארון סכום של 200 יורו. ביום 7.2.2014, כך על פי האישום השני, התפרץ המבקש לבית וגנב מתוכו סכום של 1,300 ₪. המבקש ביצע שתי התפרצויות נוספות, בתאריכים 10.1.2015 ו-24.1.2015, כאשר במועד הראשון גנב המבקש 200 ₪, מתוך ארנקה של המתלוננת (אישום שלישי); ובמקרה השני גנב המבקש 500 ₪, מתוך תיק שהיה מונח על שולחן במטבח.

3. ביום 7.4.2016, נגזר דינו של המבקש בבית משפט השלום בירושלים. לצורך קביעת מתחם הענישה בעניינו של המבקש, קבע בית משפט השלום כי מדובר באירוע עברייני אחד, המורכב ממספר מעשי עבירה. בהתייחס לערכים המוגנים שנפגעו ממעשיו של המבקש, ציין בית משפט השלום כי מדובר בשמירה על קניינו של אדם ועל תחושת בטחונו האישי. אשר לעבירה שעניינה גניבה ממעביד, הרי שהפגיעה אינה רק רכושית אלא שמדובר במעילה באמון שנותן מעביד בעובד. במקרה דנן, כך נקבע, עשה המבקש שימוש נלוז באמון שניתן בו, ובמקום לספק לבעלי הבית בטחון אישי, הוא פגע, פעם אחר פעם, בתחושת הבטחון שלהם. לאחר סקירת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה ינוע בין 16 ל-42 חודשי מאסר. לצורך קביעת עונשו של המבקש בתוך המתחם, נתן בית משפט השלום את דעתו לנסיבות לקולה, ובהן: גילו הצעיר של המבקש; העדר עבר פלילי; קיומה של מוטיבציה לחזרה לחיים נורמטיביים; ונכונות להעזר בגורמי הטיפול ובגורמי תמיכה אחרים בסביבתו. בית משפט השלום הוסיף עוד, כי הוא לא ראה מקום להיענות לבקשתו של המבקש לבחון הליך של "צדק מאחה" בעניינו. בהחלטה מיום 14.1.2016, קבע בית משפט השלום כי "אין מדובר במקרה בו יחסים המחייבים קיומו של הליך זה", וככל שהמבקש מעוניין להביע את התנצלותו בפני המתלוננים, הוא יוכל לעשות כן, מחוץ להליך הפלילי. בנוסף, דחה בית משפט השלום את המלצת שירות המבחן להסתפק במתן צו של"צ ושלא להשית על המבקש עונש של מאסר לריצוי בפועל. לבסוף, קבע בית משפט השלום כי עונשו של המבקש יעמוד בתחתית מתחם הענישה שנקבע, וגזר עליו 16 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 7 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים ממועד שחרורו מהמאסר, עבירת רכוש מסוג פשע; 4 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים ממועד שחרורו מהמאסר, עבירת רכוש מסוג עוון; קנס בסך 1,500 ₪ או חודש מאסר תמורתו; ופיצוי למתלוננים בסך 3,500 ₪.

4. המבקש לא השלים עם העונש שנגזר עליו, והגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים. ביום 27.10.2016, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, בציינו כי מדובר בעבירות חמורות במהותן, המגלמות הפרת אמון בוטה שניתנה במבקש, כאשר עסקינן בעבירה שחזרה ונשנתה ארבע פעמים. עוד נקבע, כי אין להתערב בהחלטתו של בית משפט השלום כי מקרה זה אינו מתאים להליך של צדק מאחה "בשל מהות העבירות ונסיבות ביצוען". לגישתו של בית המשפט המחוזי, האינטרס הציבורי במקרה דנן מחייב הטלת עונש של מאסר בפועל.

5. בבקשה לרשות ערעור, טוען המבקש כי דחיית המלצתו הטיפולית של שירות המבחן, פגעה "באינטרס הצפייה וההסתמכות שלו", תוך מניעה מהמבקש אפשרות לשיקום, אשר "תבוא במכלול השיקולים בעת שיגזור בית המשפט את דינו". למרות שבית המשפט רשאי היה לדחות את המלצות שירות המבחן, טוען המבקש כי הדבר ייעשה רק במקרים חריגים, כאשר במקרה דנן קיים חשש כי המבקש הופלה לרעה לעומת נאשמים אחרים בהליכים פליליים. עוד נטען, כי לא היה מקום לדחות את בקשתו של המבקש לנקוט בהליך של "צדק מאחה", ואף כאן נראה למבקש כי הוא הופלה לרעה לעומת אחרים. המבקש קובל, בנוסף, על העדר אמות מידה לגבי האפשרות להשתלב בהליך של "צדק מאחה", ובמקרה זה הוא סבור כי קיימים בעניינו "שיקולי צדק ייחודיים", המצדיקים את קבלת הבקשה.

תגובת המשיבה

6. לגישת המשיבה, טענות המבקש אינן מצדיקות מתן רשות ערעור לשם דיון ב"גלגול שלישי". המבקש אינו מעלה כל סוגיה עקרונית בעלת חשיבות כללית, והדברים אמורים גם לגבי בקשתו להשתלב בהליך של "צדק מאחה". המשיבה ציינה, בהקשר זה, כי אין התכנות לקיומו של הליך מעין זה במקרה דנן, משום שהמתלוננת הודיעה למשיבה כי אינה מעוניינת בכך, ומכל מקום, אין בנקיטה בהליך מסוג זה כדי להשליך על מידת עונשו של המבקש.

דיון והכרעה

7. הלכה מושרשת היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה, היות שהיא שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או במקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016)). לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, וכן בתגובת המשיבה, נחה דעתי כי הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, ומסיבה זו לבדה דין הבקשה להידחות. זאת ועוד, למרות שהמבקש מנסה לשוות לבקשתו אצטלה עקרונית, היינו: הסתמכות על המלצת שירות המבחן, וחוסר אמות מידה לגבי הליך של "צדק מאחה", הלכה ולמעשה מדובר בהשגה על חומרת העונש שהוטל עליו בבית משפט השלום, ואשר אושר בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. נפסק, לא אחת, כי בקשות מסוג זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור, אלא אם מדובר בסטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג והמקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). ואם נחזור לענייננו, ברי כי עונשו של המבקש אינו סוטה, כהוא זה, ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות. כפי שהבהירו הערכאות הקודמות, המדובר במעילה קשה באמון שניתן במאבטח, אשר הוצב בשמירה מחוץ לביתו של שר בממשלה. לא זו בלבד שהמבקש לא הגן על הבית ועל דייריו, אלא שהוא עצמו פרץ לבית וגנב מתוכו רכוש, בארבע הזדמנויות שונות. כזכור, עונשו של המבקש הוצב בתחתית מתחם הענישה שנקבע, ובכך ניתן משקל מלא לכל השיקולים לקולה, שפורטו על ידי המבקש.

8. אשר לטענותיו של המבקש, לפיהן רק במקרים חריגים יסטה בית משפט מהמלצות שירות המבחן, וכי נפגע בעניינו

עקרון ההסתמכות, נראה כי אין בהן כל ממש. כפי שנקבע, לא אחת, בית המשפט אינו מחוייב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הגם שיש ליתן להן את המשקל הראוי. ראייתו של בית המשפט הינה רחבה יותר, ועליו לשקול מכלול של נסיבות ושיקולים, כגון: חומרת העבירה ונפיצותה בציבור; הצורך בהגנה על שלום הציבור ובטחונו; הרתעת העבריינים הקונקרטי ועבריינים בכוח; וכיוצ"ב. שיקולים אלה אינם נמנים על מערכת השיקולים המנחים את קצין המבחן, והם נלקחים בחשבון, ככלל, על ידי בית המשפט בלבד, אשר אמור לשים לנגד עיניו גם את המלצותיו של קצין המבחן (ע"פ 333/10 סרנקו נ' מדינת ישראל (28.10.2010); ע"פ 9044/11 מדינת ישראל נ' אלמליח (12.3.2012); ע"פ 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל (3.11.2011)). הטענה כי סטייה מהמלצות שירות המבחן תעשה במקרים חריגים בלבד, לאו טענה היא, שכן שיש לבחון כל מקרה ומקרה לגופו, ואין מדובר בהתייחסות סטטיסטית להמלצות. באותה מידה יש לדחות את טענת המבקש בדבר פגיעה בצפייתו ובעקרון ההסתמכות שלו, מאחר שאין חובה, כפי שהובהר לעיל, לאמץ את המלצות שירות המבחן. בהתייחס לטענה כי היה ראוי לאפשר למבקש להשתלב בהליך של "צדק מאחורה", תמים דעים אני עם הערכאות הקודמות כי מקרה זה אינו מתאים לכך, בנסיבות הקונקרטיות שלפנינו, ובוודאי שאין בכוחו של הליך זה לפטור את המבקש מענישה ממשית - מאחורי סורג ובריח. כפי שהבהיר בית משפט השלום, אין כל מניעה כי המבקש ימצא את הדרך להתנצל בפני דיירי הבית שברכושם הוא פגע, וניתן להניח כי לכך לא תהא התנגדות.

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 19.4.2017 עד השעה 10:00, בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, טלפונים 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ד באדר התשע"ז (12.3.2017).

ש ו פ ט